

סדנא: מיניות ולקויי שמיעה / גב' תמי שלו

(סיכמה: רונית יצקר)

שפה ומיניות

שפת הסימנים – הויזואליות של השפה דורשת פתיחות. ש"ס גם ממחישה דברים ובתחום המיני בכל מקרה יש עכבות, קל וחומר כשהכל גלוי וויזואלי. בעבר הסימן לאוננות היה התנועה הגברית, היום נוסף גם הסימן של אוננות נשית. איזו פתיחות והכנה נדרשים מהמטפל, המנחה, היועץ, ההורה ? עמדות של הורים רבים, בדר"כ שומעים כלפי שפת הסימנים היא אנטגוניסטית, יתר על כן כאשר מדובר בסימנים בתחום המיני. התהליך ההתפתחותי-

יחסי אובייקט- תינוק שומע את אמו לפני שהוא רואה אותה או גם כאשר אינה נמצאת בטווח ראייתו. תינוק חרש אינו חשוף לאיתותים מקדימים, חסרה התקשורת הטרומ-תקשורתית. מחקר של אהובה ערן- מטפלת באמנות: במחקר שלה ביקשה מנערים לפסל עץ, הנערים החרשים פיסלו את העץ רק מצדו הקדמי. החלק האחורי נחשב החלק החלש, יש תחושה פחותה של שליטה בסביבה. כדאי לשים לתינוק חרש מראה במיטה ע"מ לתת לו תחושה של שליטה בסביבה (יוכל לראות גם מה קורה מאחורי גבו).

דוגמא נוספת: אם חרשת שתארה את זריקת האפידורל כטראומטית, כי היא לא שמעה את כל ההכנות עד לרגע הדקירה. תהליכי חיזור אצל מתבגרים לק"ש-

מאד ישירים, דבר שיכול להתפרש אצל השומעים כבוטות. אולי העניין קשור לכך שחרשים אינם חשופים לשלבים המרכיבים תהליך, הכל אצלם מקוצר וקונקרטי. ילד צעיר חרש לומד על מיניות דרך העיניים, דרך מגע- נוגעים כדי לשאול, מצביעים על חפצים או אנשים, זו דרך החקירה שלהם. בד"כ תגובת ההורים והסביבה תהיה אל תצביע, אל תיגע.

ליד חרש בן להורים שומעים (90% מהילדים החרשים) אין מודלינג של זוגיות בין אנשים חרשים, הוריו שומעים. הפנטזיה של ילד חרש: "כשאני אגדל אני אשמע". את עיקר האינפורמציה בתחום המיני הם שואבים מחברים ולכן יש הרבה דיס אינפורמציה. בשפת הסימנים רואים הכל, אי אפשר ללחוש סוד.

מתבגר שרוצה לאונן בחדרו מבלי לנעול את החדר (כי אז לא יוכלו לקרוא לו מכיוון שלא ישמע דפיקה בדלת) לא שומע צעדים של מי שמתקרב לחדר ומפחד שיפתיעו אותו. כאשר באים לטפל במתבגרים חרשים צריך למקם את הדברים במעגל החיים, לבדוק מהן הנורמות בקרב מתבגרים שומעים או בכל גיל אחר.

דבר שני בטיפול- לא לעשות קבוצות רב גילאיות, להתאים את הנושא לגיל ולא לאילוצים טכניים.

דבר שלישי- לשים לב לשוני התרבותי, להבדלים בנורמות. ניצול מיני בקרב ילדים חרשים גבוה כי המנצל תופס אותם כלא יכולים לדבר, לספר. הילדים עצמם לא מאמינים שיאמינו להם. צריך ללמד אותם להשתמש במישור האודיולוגי, למשל לצעוק.

הצגת מקרה: רונית יצקר

תאור מקרה של זוג בשנות ביה"ס האחרונות. בתיאור המקרה, הוצגו הקשיים הזוגיים, הבנת הדינמיקה הזוגית ודרכי התערבות תוך הבלטת ההשלכות על אוכלוסיית לקויי השמיעה. כמו כן, הודגשו היבטים מערכתיים והתערבויות ברמת כלל ביה"ס.